

Høje-Taastrup Kommunes beredskab for sager med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge

**Opdateret
januar 2024**

**Handleguide for mistanke om
børn i mistrivsel**
April 2022

Vores fælles gods – det, vi arbejder efter

Indholdsfortegnelse

FORORD	3
HANDLEVEJE VED MISTANKE OM MISTRIVSEL	6
TIDLIG OPSPORING: MULIGE TEGN OG REAKTIONER	7
TRIN 1: KONTAKT TIL LEDER OG FORÆLDRE	9
TRIN 2: NETVÆRKS MØDE	11
TRIN 3: UNDERRETNING TIL KOMMUNEN	15
HANDLEVEJE I AKUTTE SITUATIONER	19
DEFINITIONER	21
FOREBYGGELSE AF SEKSUELLE OVERGREB OG VOLD	23
HVEM KAN JEG KONTAKTE?	31
PRESSEHÅNDTERING	31
IMPLEMENTERING	32
BILAG: HANDLEVEJLEDNING	32

Forord

Alle kommuner skal have et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af byrådet og offentliggøres. Dette fremgår af servicelovens § 19, stk. 4, jf. barnets lov § 15, stk. 3. Her fremgår det videre, at kommunen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

I Høje-Taastrup Kommune kalder vi også vores lokale beredskabsplan for 'handleguide for mistanke om børn i mistrivsel'.

Versionen, du sidder med her, er vedtaget af Byrådet i april 2022, hvor der blev tilføjet et bilag med en handlevejledning i sager om overgreb begået af en ansat. I januar 2024 er der foretaget en "teknisk" ajourføring ift. barnets lov, ændret organisering i fagcentre og ny rådhusadresse.

Det kommunale beredskab skal medvirke til:

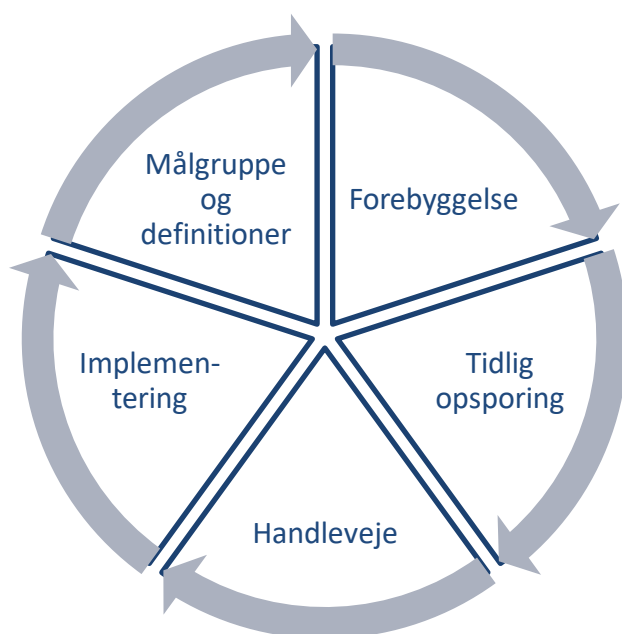
- at fagpersoner får den tilstrækkelige viden til at reagere
- at fagpersoner får de bedste forudsætninger for at blive bedre til at forebygge, opspore og handle på mistanke og viden om sager, hvor børn og unge udsættes for vold og seksuelle overgreb
- at fagpersoner arbejder tværfagligt og tværsektorielt i håndteringen af sagerne
- at fagpersoner bliver i stand til at iværksætte en faglig kvalificeret indsats.

Handleguiden formidler viden om forebyggelse, tegn og reaktioner og beskriver konkrete hand-
leveje, så du som fagperson – hvad enten du er medarbejder eller leder – kender til din egen
rolle og ansvar og ved, hvordan du skal håndtere det, når der opstår en bekymring, mistanke
eller viden om, at et barn eller en ung er i mistrivsel, udsættes for vold eller seksuelle overgreb,
herunder også digitale overgreb.

Handleguiden henvender sig til alle professionelle, der i deres arbejde har kontakt med børn og
unge under 18 år, herunder

- Ledere og ansatte i dagpleje, dagtilbud, skoler, skolefritidsordninger og klubber samt kom-
munens dagbehandlingstilbud
- Støtte- og vejledningspersonale, der understøtter ovenstående
- Personale i pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR)
- Personale i Sundhedsplejen, Børneterapien og Familiens Hus
- Myndighedsrådgivere
- Fremskudte socialrådgivere i skoler og dagtilbud
- Familiebehandlere og -vejledere
- Kontaktpersoner og familiepsykologer
- Ansatte i den kommunale tandpleje
- Kriminalpræventivt Team
- Plejefamilier og andre, der er i kontakt med børn og unge under 18 år.

I figuren her ser du de fem områder, som du finder beskrevet i handleguiden. Figuren kommer
ind på viden, kompetencer og handling i sager om børn i mulig mistrivsel.

Når et barn mistrives

Denne handleguide henvender sig til alle, der arbejder med børn og unge i Høje-Taastrup Kommune. Handleguiden er tænkt som et praktisk redskab, når du som medarbejder og leder står i en situation, hvor der er mistanke om, at et barn eller en ung mistrives. Handleguiden beskriver trin for trin, hvordan du bør agere afhængig af, hvad mistanken går på. Lige fra den første bekymring til mistanke om overgreb.

Særligt ansvar

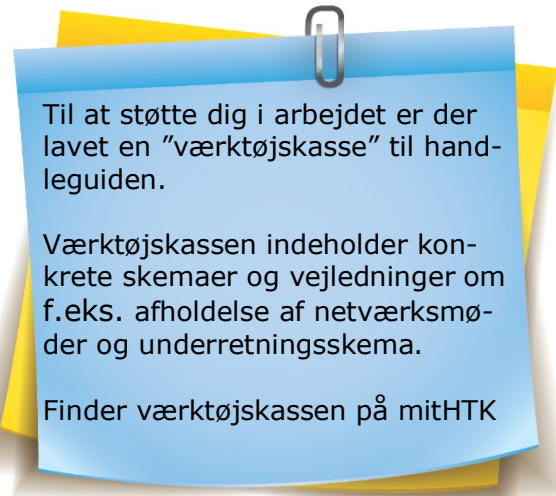
Er der problemer i en familie, vil de første tegn ofte vise sig hos børnene/ de unge. Som medarbejder tæt på børnene og de unge er du derfor ofte den, der først får viden om, at en familie kan have behov for støtte. Der ligger således et særligt ansvar hos dig om at være opmærksom på de tegn hos børn og unge, der kan tyde på behov for rådgivning og støtte.

Skærpet underretningspligt

Når du arbejder med børn og unge, har du skærpet underretningspligt. Det betyder, at du har pligt til at reagere, hvis du ser tegn på, at et barn eller en ung ikke trives. Du skal dele din bekymring - også selvom du ikke er sikker i din sag. Du kan læse mere i Trin 3.

Lokal indsats og netværksmøder

Netop forebyggelse og tidlig indsats er ét af punkterne i Høje-Taastrup Kommunes Børne- og ungepolitik, hvis visioner, værdier og målsætninger denne handleguide bygger på. Formålet med handleguiden er, at der skal sættes ind med den mindst indgribende, men tilstrækkelige, aktivitet så tidligt som muligt. Et tæt samarbejde mellem barnet/den unge, forældrene og f.eks. skolen/daginstitutionen vil ofte kunne forbedre barnets eller den unges situation - og bedst, når der sættes ind så tidligt som muligt.

Til at støtte dig i arbejdet er der lavet en "værktøjskasse" til handleguiden.

Værktøjskassen indeholder konkrete skemaer og vejledninger om f.eks. afholdelse af netværksmøder og underretningsskema.

Finder værktøjskassen på mitHTK

Handleveje ved mistanke om mistrivsel

I dette afsnit kan du læse om, hvordan du bør handle i de enkelte situationer, når der er mistanke om, at et barn eller en ung er i mistrivsel.

I Høje-Taastrup Kommune vil vi gerne afhjælpe børnenes og de unges problemer, når de observeres, og inden problemerne vokser sig så store, at de ikke kan løses i hjemmet eller i almenområdet. Derfor er det vigtigt, at du både er opmærksom på børns tegn på mistrivsel og er bevidst om din pligt til og dit ansvar for at handle,

Når du skal vurdere, om et barn eller en ung viser tegn på mistrivsel, er det vigtigt, at du bruger både dine observationer, din faglige baggrund og viden samt dit kendskab til barnet/den unge og dennes familie.

Handlemuligheder

Hvis du mener, at du har en begrundet mistanke om mistrivsel, skal du dele din bekymring for barnet/den unge med den fremskudte socialrådgiver, hvis denne funktion er på din arbejdsplads, eller med din leder. Sammen skal I vurdere, hvordan der skal handles.

I har tre handlemuligheder, som I skal tage stilling til

Trin 1 Kontakt til fremskudt socialrådgiver / leder og forældre

Er barnets vanskeligheder af en sådan karakter, at I selv kan løse problemerne internt i eget regi – dvs. et samarbejde mellem skolen/institutionen og familien?

Trin 2 Netværksmøde

Skal der etableres et netværksamarbejde i forhold til barnets/den unges vanskeligheder?

Trin 3 Underretning til kommunen

Er barnets vanskeligheder så alvorlige, at der er behov for at lave en underretning/akut underretning til Høje-Taastrup Kommunes Familieafdeling?

Til trin 3 knytter sig altså også en vurdering af, om situationen er akut og kræver øjeblikkelig indgriben eller ej.

Da situationen er forskellig fra sag til sag, skal de tre trin ikke forstås på den måde, at man altid skal begynde på trin 1 og bevæge sig opad. I akutte situationer er det fx vigtigt, at der med det samme udarbejdes en underretning til Familieafdelingen. I disse tilfælde vil man derfor springe direkte til trin 3.

Er du i tvivl?

Du kan altid, inden du laver en skriftlig underretning, kontakte den fremskudte socialrådgiver / Akutteamet i Familieafdelingen (43 59 10 00) for at drøfte graden af din bekymring og få sparring på, om det er relevant at foretage en underretning i den konkrete sag.

Se mere i afsnittet "Hvem kan jeg kontakte?"

Tidlig opsporing: Mulige tegn og reaktioner

Dette afsnit beskriver, hvilke signaler børn og unge kan sende som tegn på, at der kan være grund til faglig undren eller bekymring. Det er også det, vi kalder sekundær forebyggelse.

Signaler, der giver anledning til bekymring, kan f.eks. være:

- Uforståelig eller pludselig ændret adfærd
- Manglende udvikling eller ændring i trivslen
- Manglende eller ændrede relationer i de forskellige fællesskaber barnet/den unge indgår i.

Derudover kan signaler hos barnet/den unge f.eks. være:

Fysiske forhold

- Hyppige eller pludseligt opståede sygdomsperioder
- Belastende kroniske sygdomme
- Hyppigt fravær
- Langvarig stresspåvirkning
- Motoriske problemer
- Trivselsproblemer, passivitet
- Hyperaktivitet
- Stor overvægt eller ekstrem undervægt
- Problemer med syn, hørelse eller andre sanser
- Mærker efter vold, misrøgt
- Misbrugsproblemer

Psykiske forhold

- Mangelfuld sproglig udvikling
- Intellektuelle vanskeligheder, retardering, regressive træk
- Psykiske afvigelser, markant nervøsitet eller ængstelse

- Følelsesmæssige forstyrrelser
- Ekstrem påvirkelig af uro
- Manglende koncentration/letafledelig
- Ændret adfærd
- Kontaktproblemer, tilbagetrukkethed, appellerende, krævende
- Aggressivitet
- Overansvarlighed
- Kriminalitet

Forhold i familien, der begrunder særlig opmærksomhed

- Svære kommunikationsproblemer udadtil
- Hyppige somatiske klager hos familiemedlemmer
- Mangelfuld støtte fra familie/netværk
- Akutte kriser, død, ulykke i familien eller i det nære netværk

Forstærkende faktorer

- Familier tilhørende marginaliserede grupper
- Psykiske sygdomme hos forældrene
- Svagt begavede forældre
- Overambitiøse forældre
- Familier, der ofte flytter
- Kriminalitet
- Arbejdsløshed
- Vold i familien
- Misbrug af alkohol, stoffer, medicin, spil m.v.
- Langvarig stresspåvirkning
- Traumatiserede familier
- Børn anbragt uden for eget hjem

Særlig opmærksomhed på spædbørns signaler (0-1 år)

- Vigende blik
- Afvisning eller modstand mod samspil
- Apati
- Væksthæmning
- Spiseproblemer, opkast
- Irritabilitet
- Søvnforstyrrelser
- Stigende dårlig sutteevne
- Brud, blå mærker
- Bevidsthedssvækkelse
- Vejrtrækningsproblemer og kramper

Særlige signaler vedr. tandpleje

- Mange carieslæsioner
- Barnet kvier sig for at åbne munden
- Blå mærker eller sår i huden, på hoved eller hals
- Flænger i læberne
- Orale symptomer
- Brandsår efter cigaretter
- Skader på tænder efter fald/slag
 - er de påførte eller skyldes de uheld?

Trin 1: Kontakt til leder og forældre

Du skal bruge handleguiden for trin 1, hvis du har mistanke om, at et barn eller en ung er i mis-trivsel, og du mener, at vanskelighederne godt kan løses i eget regi. På trin 1 tages det for gi-vet, at forældrene indvilger i at samarbejde om en indsats for barnet/den unge. Når du kontak-ter din leder på trin 1, er det vigtigt, at du overvejer, hvad du selv kan gøre for at klare proble-merne i samarbejde med forældrene.

Handlingsguide for trin 1:

- A. Skriv dine observationer ned, og del dem med din leder og evt. kollegaer. I skal her sammen overveje, om forældrene skal inddrages. I forhold til ældre børn/unge vil det ofte være naturligt at inddrage den unge, inden I kontakter for-ældrene.
- B. Aftal med din leder, hvem af jer, der tager kontakt til forældrene, og hvordan for-ældrene skal informeres og inddrages.
Husk: Hvis en mistanke om vold eller seksuelle overgreb er rettet mod foræl-drene, må I **ikke** inddrage disse (i så fald skal I gå direkte til trin 3).
Lederen kan evt. drøfte sagen (barnet / den unge / familien kan være anonym) med den fremskudte socialrådgiver, den pædagogiske konsulent, sundhedsplejer-sken, PPR eller andre fagfolk.
- C. Hvis der er behov for en indsats for barnet/den unge, sætter du et samarbejde i gang omkring den videre afklaring af behov og muligheder. I praksis begynder dette ofte med, at du afholder et samarbejds møde med forældrene. Ud fra beslut-ningerne på samarbejds mødet står din leder og måske dig nu for at skulle invol-vere de relevante personer i skole- og/eller institutionsregi.
- D. I samarbejde mellem skolen/institutionen og forældrene skrives der nu en plan for indsatsen over for barnet/den unge. Her opstilles der mål for og defineres ind-hold af indsatsen. Indsatsen sættes derefter i værk i skolen/institutionen og fami-lien.
- E. Den planlagte indsats gennemføres med barnet/den unge i fokus. Der foretages opfølgning mellem de involverede parter, skole/institution, barnet/den unge og forældrene.
- F. Afslutning af indsats – igen mellem de involverede parter. Der besluttes evt., om der er behov for yderligere hjælp med inddragelse af andre fagpersoner. Hvis dette er tilfældet, kan der afholdes et netværksmøde (se trin 2 for yderligere informa-tion).

Kontakt til forældrene

Det er vigtigt at inddrage forældrene tidligt i drøftelse og afklaring af barnets/den unges situation. Det kan dog være svært at finde ud af, hvordan man skal tage problemet op med forældrene. Det anbefales, at du inden en kontakt tænker over, hvad formålet er med at inddrage forældrene. Har du f.eks. brug for at høre forældrenes oplevelse af barnets/den unges trivsel og fortælle forældrene og din/jeres bekymring?

Du kan ikke på forhånd vide, hvordan barnets/den unges forældre vil reagere på din henvendelse. Du kan dog prøve at tænke forskellige scenarier igennem og være bevidst om, at det kan være svært for forældrene at få at vide, at der er en bekymring for deres barn. Derfor er det vigtigt, at du i kontakten understreger, at du har et ansvar for at handle i forhold til barnets/den unges bedste, og at du lægger op til åbenhed, tillid og samarbejde i en fælles indsats for at hjælpe barnet/den unge.

Overvej altid barnets/den unges perspektiv.

Hvis du vil drøfte din bekymring med andre faggrupper:

Hvis du er i tvivl om, hvornår du har tavshedspligt, har Socialstyrelsen udgivet pjecen "Dialog om tidlig indsats" om udveksling af fortrolige oplysninger i forebyggende samarbejde om børn og unge.

Du bør altid indhente samtykke fra forældrene, når du inddrager andre fagpersoner: Både pjecen og en forældresamtykkeerklæring finder du på intranettet mitHTK

Trin 2: Netværksmøde

Der kan blive behov for et netværksmøde, hvis du har været igennem trin 1 og mener, at der er brug for yderligere hjælp. Netværksmødet tager udgangspunkt i de børn, unge og familier, som har eller bør have kontakt til Børne- og Ungerådgivningscentret.

Et netværksmøde er et møde mellem forældrene, som udgangspunkt barnet eller den unge, familiens private netværk og relevante fagpersoner omkring barnet eller den unge.

Formålet med et netværksmøde er:

- At samarbejde med familien om en tidlig, tværfaglig og koordineret indsats for børn og unge som ikke trives
- At familien/barnet/den unge får kvalificeret støtte
- At skabe en fælles forståelse af den beskrevne bekymring/problemstilling
- At finde en måde at arbejde med bekymringen på, så alle kan bidrage til at afhjælpe bekymringen.

Principper for netværksmødet

- Mødet prioriteres højt af alle. Er du indkaldt til et netværksmøde, har du pligt til at deltage
- Formålet med netværksmødet skal være tydeligt for alle
- Alle, der deltager i mødet, har et ansvar og har noget at byde ind med
- Det er vigtigt, at du sørger for at samarbejde med familien under hele forløbet. Samarbejdet med familien er centralt for indsatsen. Undgå derfor at drage konklusioner, inden netværksmødet holdes
- Børnenes og de unges deltagelse i mødet overvejes med afsæt i deres alder og mødets præmisser
- Kun relevante fagpersoner deltager på mødet

Handlingsguide for trin 2:

Netværksmødet planlægges og afvikles i samarbejde med forældre og barn/den unge

Netværksmødet er familiens møde. Det vil sige, at mødet planlægges og afvikles i samarbejde med familien. Det er i tæt samarbejde med familien, at løsninger skal findes.

Sørg derfor for, at forældrene ved, hvorfor der indkaldes til et netværksmøde, og at de får indflydelse på både dagsorden og på, hvem der deltager. Deltager barnet/den unge, er det vigtigt så vidt muligt at informere dem om, hvordan mødet forventes afviklet.

Børn/unge over 12 år bør deltage i enten hele eller dele af mødet. Det er gavnligt for unge at deltage på møder især, hvis der skal laves aftaler med henblik på deres fremtid. Husk at tilrettelægge møderne, så der tages hensyn til barnet i forhold til dets alder.

I tilfælde, hvor barnet/den unge ikke deltager, skal de som udgangspunkt informeres om mødets afholdelse og om de beslutninger, der træffes på mødet. På mødet aftaler I, hvem der har ansvaret for dette.

Hvornår indkaldes der til et netværksmøde?

Er du i tvivl om, hvorvidt det er relevant at indkalde til et netværksmøde, kan du altid kontakte:

- Fremskudt socialrådgiver på skoler og i dagtilbud
- Vagten i Familieafdelingen
- Den stedlige PPR-psykolog

Er der ikke en fremskudt socialrådgiver tilknyttet, kan du kontakte vagten i Familieafdelingen.

Hvis du som leder eller medarbejder ønsker sparring om graden af en bekymring eller har spørgsmål til f.eks. indkaldelse til et netværksmøde, kan du altid kontakte den fremskudte socialrådgiver eller vagten i Familieafdelingen.

Hvem indkalder til netværksmøde?

Den instans, der oplever behovet for et netværksmøde, har ansvaret for at der indkaldes til og gennemføres et netværksmøde. Opleves en bekymring for et barn eller ung i en daginstitution eller skole, inviteres som udgangspunkt altid til et netværksmøde forud for, at der sendes en underretning (med mindre der er tale om mistanke om vold eller overgreb).

Mødet afholdes lokalt på skolen, i institutionen eller klubben.

Deltagere på netværksmøder

Kun relevante deltagere inviteres.

På netværksmødet samles familien og det faglige og private netværk for at finde løsninger, der kan afhjælpe barnets/familiens problem. Sørg derfor for, at det kun er de relevante deltagere, der inviteres. Deltagere på et netværksmøde skal kunne bidrage aktivt til mødets formål uden at mødets kompleksitet øges.

Det er ikke en forudsætning, at der deltager ledere på netværksmødet, men det er afgørende, at de funktioner, der deltager, har mandat til at træffe beslutninger på mødet.

I praksis kan det betyde, at der kan være behov for et samarbejds møde mellem de fagprofessionelle inden netværksmødet med forældrene, hvor det afstemmes, hvad barnet eller den unge kan tilbydes. Husk af få forældrenes samtykke, hvis I vurderer, at et sådant møde vil være hensigtsmæssigt.

Ved afbud

Afbud meldes til den, der har indkaldt til netværksmødet. Hvis en deltager er syg eller af anden grund ikke kan deltage, skal mødeindkalderen afgøre, om mødet skal flyttes, afholdes uden pågældende, eller om afdelingen skal forsøge at sende en stedfortræder.

Skema til netværksmøder

Når du indkalder til et netværksmøde, skal du:

1. Hente *skema til netværksmøde* på:

<https://htkdk.sharepoint.com/sites/MitHTK/omhtk/Mit-Center/Sider/Mistrivsel.aspx>

Der benyttes altid et fast skema, der kan hjælpe til at strukturere mødet. *Skema til netværksmøde* indeholder både dagsorden, referat og aftaler/indsatser.

2. Udfyld skemaet, og husk at gøre beskrivelsen så konkret som muligt. Når du udfylder *skema til netværksmødet*, skal det beskrives, hvem der deltager og hvorfor.
3. Dernæst sender du *skema til netværksmøde* (inklusiv dagsorden) til alle mødedeltagere inklusiv forældrene.

Roller og opgaver på netværksmødet

Det er en fælles opgave, at mødet afvikles professionelt. Derfor er det vigtigt, at rollerne på mødet fordeles inden mødet, så der ikke opstår forvirring om dette på selve mødet.

Alle der deltager på et netværksmøde har et ansvar og noget at byde ind med. Hver part i et netværksmøde må være parat til at bidrage aktivt til den koordinerende indsats – også efter mødet.

I netværkssamarbejdet er det ligeledes vigtigt, at alle involverede deler deres relevante viden, afklarer forventningerne til samarbejdet og fordeler opgaverne.

Det kan være svært at være mødeejers og samtidig facilitere møderne. Mødeejers og facilitator kan derfor fordeles. Følgende roller skal afklares på forhånd:

Mødeejers

- Forbereder og indkalder til netværksmøder
- Udfylder dagsorden (*Skema til netværksmøde*) og sender det ud til alle inden mødet.
- Er ansvarlig for, at der tages referat – denne opgave kan uddelegeres

Facilitator

- Er mødeleder. Faciliterer netværksmødet og sikrer involvering af barnet, den unge og familien
- Sikrer at opgaver og aftaler er fordelt (jf. Skema til netværksmøde)

Referent

- Referatet indgår som en del af den faste skabelon: Skema til netværksmøde.
- Referatet kan med fordel skrives på mødet.

Referat og opfølgning

Referatet indeholder aftaler om, hvem der ansvarlig for hvilke aftaler og indsatser i det videre forløb. Se skema til netværksmøde på intranettet.

De planlagte aftaler og indsatser ridses op, inden mødet afsluttes.

Referatet sendes ud til alle deltagerne efter mødet.

Opfølgingsmøder

Inden mødet slutter, laves der foreløbige aftaler om et opfølgende netværksmøde. Viser det sig, at der ikke er behov for et opfølgingsmøde, kan dette aflyses – eller mødefrekvens og deltagerliste kan justeres.

Der aftales et nyt møde inden for senest 12 uger. Alle deltagerne følger op på resultaterne af indsatsen, og på mødet undersøges, om der er sket en positiv udvikling. Der tages stilling til, hvad der skal ske fremover.

OBS! Skemaet til netværksmødet er forløbende – det vil sige, at det er det samme skema, der anvendes hele vejen igennem et netværksforløb – fra første møde til efterfølgende opfølgingsmøder.

Trin 3: Underretning til kommunen

Handleguiden for trin 3 skal benyttes i tilfælde, som er så alvorlige, at du vurderer, at problemerne ikke kan løses i eget regi, og Familieafdelingen skal derfor underrettes. Der er ikke formkrav til en underretning, men vi foretrækker at modtage dem på skrift.

Du skal skrive en underretning, hvis du vurderer, at et barn eller en ung har brug for særlig hjælp, eller hvis du har kendskab til en sårbar gravid, f.eks. en kvinde med misbrug, psykisk sygdom eller en meget ung.

Hvis sagen er akut, skal du straks gå til næste afsnit "*Hvordan handler jeg i akutte situationer*". Sagen betragtes som akut, hvis du har viden eller mistanke om, at et barn eller en ung har været udsat for fysisk/psykisk vold og mishandling, fysisk/psykisk vanrøgt (omsorgssvigt) eller seksuelle overgreb.

Handlingsguide for trin 3:

- A** Du vurderer, at der er tegn på, at et barn/ung mistrives i alvorlig grad.
- B** Du drøfter dine iagttagelser/bekymringer med en kollega/din leder/den fremskudte socialrådgiver
I vurderer, at barnets/den unges vanskeligheder er så alvorlige, at der er behov for at inddrage Familieafdelingen/den fremskudte socialrådgiver for en drøftelse af, om det er relevant at underrette. Se mere i afsnittet "*Hvem kan jeg kontakte*".
- D** Du/din leder udarbejder en underretning til Familieafdelingen. Underretningen bør ske skriftligt, og den skal underskrives af din leder. Hvis der ikke er mistanke om vold eller overgreb, **skal** I inddrage den fremskudte socialrådgiver, inden I sender underretningen.

HUSK: Brug altid Høje-Taastrup Kommunes skema til underretninger. Skemaet kan hentes på kommunens intranet mitHTK.

- E** Du/I skal inddrage forældrene vedrørende underretningen. Inddragelsen skal ske før eller senest samtidig med, at underretningen foretages. Forældrene skal have underretningen forelagt. Det anbefales at holde møde med forældrene om underretningen og barnets bekymrende situation.
Husk: Hvis en mistanke om vold eller seksuelle overgreb er rettet mod forældrene, må forældrene ikke inddrages. Visse situationer kan være så alvorlige, at en beslutning må træffes uden forældrenes samtykke.

Hvad skal jeg skrive i en underretning?

Hvad sker der, når du underretter:

Underretningen modtages i Familie- og Dagtilbudscentrets Administration. Her registreres den, og der oprettes en sag. Familieafdelingens Akutteam gennemgår alle underretninger hver morgen. Underretningen bliver således indenfor 24 timer vurderet i forhold til, hvor akut sagen er. Herefter overtager en sagsbehandler i Familieafdelingen ansvaret for sagen.

Omhandler underretningen vold/overgreb, kan Akutteamet med fordel varsles telefonisk, så teamet ved, at en skriftlig underretning er på vej. Det er vigtigt for alle involverede, at en underretning om overgreb kommer så tidligt på ugen og så tidligt på dagen som muligt for at sikre en rettidig håndtering.

Familie- og Dagtilbudscentret kvitterer for underretningen senest seks hverdage efter modtagelsen. Sagsbehandleren kontakter forældrene for at aftale det videre forløb.

Sagsbehandler indhenter informationer om barnets/den unges trivsel fra relevante fagpersoner, som kender barnet/den unge.

Sagsbehandler udarbejder med inddragelse af barn/ung og forældre en plan for indsats og indleder et samarbejde med de fagpersoner, der skal udføre indsatsen. Sagsbehandler er ansvarlig for at koordinere og følge op på indsatsen.

Formålet med en underretning er at skabe nye muligheder for at løse barnets/den unges/familiens situation. Det er en stor hjælp for Familieafdelingen, hvis underretningen bliver så uddybet og konkret som muligt.

Brug barnets ord og formuleringer, når du skriver en underretning. Det samme gælder ord fra mor og far. Vær opmærksom på din sprogbrug. Vær beskrivende – ikke fortolkende.

Siger barnet pik, så brug ordet pik; siger barnet 'det hemmelige sted', så brug betegnelsen 'det hemmelige sted'. Dette så der ikke lægges barnet ord i munden.

Tilbage melding til underretter

Familieafdelingen skal orientere fagpersoner, som har underrettet, om hvorvidt der er iværksat en undersøgelse eller andre foranstaltninger for barnet/den unge. Det er derfor vigtigt i underretningen at skrive navn og kontaktoplysninger på den, der skal have tilbagemeldingen.

Familieafdelingen vil også kunne oplyse, hvilken type foranstaltning der er iværksat og for hvor lang tid. Dette gælder, hvis oplysningen har væsentlig betydning for den støtte, som fagpersonen (den der underretter) kan give barnet eller den unge.

SKEMA TIL UNDERRETNING

HUSK: Når du skal skrive en underretning, skal du som medarbejder altid bruge kommunens skema til underretninger. Skemaet finder du på intranettet mitHTK.

Skemaet guider dig igennem de oplysninger, som er nyttige for en hurtig behandling af underretningen. På skemaet står også, hvor underretningen skal sendes til.

Regler for underretningspligt

Alle offentligt ansatte har en såkaldt skærpet underretningspligt, når de i deres arbejde bliver bekendt med forhold for et barn eller en ung under 18 år, der giver mistanke om, at barnet/den unge har behov for særlig støtte. Det er beskrevet i servicelovens § 153.

Uddrag af servicelovens § 153, stk. 1 og 2

Stk. 1: Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold,
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Stk. 2: Skoleledere på folkeskoler skal underrette kommunen, når en elev har ulovligt skolefravær på 15 pct. eller derover inden for et kvartal.

Det er ikke i alle tilfælde, at kommunen skal underrettes.

Hvis situationen ikke er akut, kan problemerne nogle gange afhjælpes i eget regi.

Hvis du er i tvivl, kan du altid kontakte Familieafdelingens Akutteam. Her er der mulighed for anonym rådgivning konkret sparring vedrørende graden af en bekymring.

Se mere under afsnittet "Hvem kan jeg kontakte".

God etik i forbindelse med underretning:

- Forældre inddrages fra starten. Inden du skriver underretningen, bør du så vidt muligt indhente samtykke hos forældrene. Det er vigtigt at sikre, at forældrene er orienteret om underretningen og har læst den. Hvis dette ikke er muligt, har du alligevel pligt til at underrette Familieafdelingen. Forældrene skal ikke nødvendigvis være enige i underretningen og må gerne påføre deres synspunkter i underretningen
- Åben og ærlig kommunikation. Forhold dig til det konkrete. Beskriv, hvad du ser, helst med konkrete eksempler
- Faglighed. Bevar barnet i fokus.

HUSK:

Underretningen skal **ikke** forelægges for forældrene, hvis en mistanke om vold eller seksuelle overgreb er rettet mod forældrene.

Se mere i afsnittet "Hvordan handler jeg i akutte situationer".

Handleveje i akutte situationer

Mistanke om vold og seksuelle overgreb mod børn og unge

Hvis du har viden eller begrundet mistanke om, at et barn har været udsat for fysisk/psykisk vold og mishandling, fysisk/psykisk vanrøgt (omsorgssvigt) eller seksuelle overgreb, betragtes situation som akut. Hvis du i det hele taget er bekymret for barnets tarv og sikkerhed, har du pligt til at kontakte Familieafdelingen med det samme.

Det kan være svært at bedømme, om en sag er akut, hvis signalerne ikke er klare. Er du i tvivl, skal du kontakte den fremskudte socialrådgiver eller Familieafdelingens akutteam og få råd og vejledning.

Kontakt: Familieafdelingens akutteam på telefon 30 45 75 63

I relation til underretningen afgør Familieafdelingens myndighedsudøver, om barnet skal undersøges af en læge, og hvad der videre skal ske i sagen, herunder om der eventuelt skal foretages en politianmeldelse. Vær opmærksom på, at det ved akut underretning er Familieafdelingens ansvar at orientere forældrene om underretningen. Det er altså ikke dit ansvar, med mindre andet bliver aftalt.

Udenfor kommunens åbningstid:

Kontakt: Københavns Vestegns Politi på telefon 43 86 14 48

Politiet vil bede kommunens Døgnvagt om at kontakte dig.

Som opfølgning på en mundtlig akut underretning til Familieafdelingen skal du skrive en skriftlig underretning.

Underretningspligt

Du skal være opmærksom på, at hvis din viden og observationer har en sådan karakter, at der er begrundet mistanke om overgreb, er det din pligt at underrette Familieafdelingen.

En sådan situation kan være vanskelig. Det ved alle ansatte i Familieafdelingen, og du bliver derfor altid orienteret om, hvad det efterfølgende skridt i sagen vil være.

Socialrådgiveren har ofte brug for skriftlig dokumentation for at kunne arbejde videre med sagen, hvorfor du vil blive bedt om at nedskrive dine observationer. Dette skal ske under hensyntagen til de procedurer, der gælder på din arbejdsplads for fremsendelse af skriftlig underretning til Familieafdelingen.

Familieafdelingen vil altid handle aktivt på dine oplysninger. Den ansatte, der har underrettet, vil modtage en bekræftelse fra Familieafdelingen på, at de har modtaget underretningen.

Husk i underretningen at skrive navn og kontaktoplysninger på den, der skal have tilbagemeldingen.

Hvad gør socialrådgiveren ved underretninger om overgreb og vold?

Vurdering af alle underretninger indenfor 24 timer:

Familieafdelingens Akutteam gennemgår alle underretninger hver morgen. Alle underretninger bliver således indenfor 24 timer vurderet i forhold til, hvor akut sagen er. Her vurderes, om barnets eller den unges sundhed er i fare, og om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger overfor barnet eller den unge.

Når Familieafdelingen modtager en underretning om et barn eller en ung, som allerede har foranstaltninger i Familieafdelingen, genvurderes sagen af en, der ikke tidligere har deltaget i sagen. Det er et lovkrav.

Politiet inddrages:

Sagen drøftes med politiet, og indsatsen tilrettelægges. Når sagen anmeldes akut (seksuelle overgreb og direkte vold), er det politiet, der iværksætter en eventuel efterforskning og tager stilling til det videre forløb, f.eks. undersøgelse på Børnehuset vedrørende seksuelle overgreb. Hvis volden ikke er påført af forældrene, skal politianmeldelse drøftes med forældrene, men kan anmeldes af Familieafdelingen uanset forældrenes holdning.

Samarbejde med Børnehuset Hovedstaden:

Når et barn eller ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom, skal vedkommende undersøges på et børnehus. Børnehuset danner rammen om den børnefaglige undersøgelse, når der er begået overgreb, der har en sådan karakter, at der er behov for et samarbejde mellem Familieafdelingen, politi og/eller hospital.

Høje-Taastrup Kommune benytter Børnehuset Hovedstaden, der ligger tæt ved Rigshospitalet. Det er Familieafdelingen, der har myndighedsansvaret i forhold til barnet eller den unge under hele forløbet i børnehuset. Indsatsen består af en udredning og undersøgelse af barnets eller den unges forhold med henblik på at afdække barnets eller den unges behov for særlig støtte foranlediget af overgrebet. Børnehuset skal sikre en koordineret og skånsom tværfaglig indsats af høj kvalitet over for det enkelte barn eller ung.

Børnesamtaler:

Når underretningen omhandler overgreb, vurderes det, hvornår der skal holdes børnesamtale. Der kan være situationer, hvor vi ikke må holde samtalen af hensyn til politiets efterforskning. Samtalerne kan foregå uden forældresamtykke og uden, at forældrene er til stede. Indholdet i børnesamtalen kan være at afklare barnets/den unges tilstand, barnets/den unges sikkerhed og eventuelle behov for lægeundersøgelse, hvilken indsats barnet/den unge har brug for og informere barnet/den unge om, hvad der skal ske. I hver enkelt tilfælde tilrettelægger Familieafdelingen forløbet i samarbejde med politiet og børnehuset.

Definitioner

For at kunne observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb skal du have kendskab til, hvad der forstås ved vold og seksuelle overgreb.

Definitionerne her tager afsæt i de definitioner, som SISO anvender for vold og seksuelle overgreb. SISO er det nationale videnscenter for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn. De lovmæssige rammer findes i straffeloven og forældreansvarsloven.

VOLD - definition

Vold er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller en voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Uanset typen af vold, der begås mod et barn, så er der tale om en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som er ødelæggende for eller forhindre udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare.

Strafferetlige bestemmelser

Når et barn udsættes for fysisk eller psykisk vold, er der tale om, at barnet ufrivilligt udsættes for en adfærd fra forældrene eller andre omsorgsgivere, som kan bringe barnets sundhed, udvikling og trivsel i fare.

SEKSUELLE OVERGREB - definition

Seksuelle overgreb mod børn er ifølge SISO karakteriseret ved følgende:

- Den voksne udnytter barnets tillid
- Det seksuelle overgreb krænker barnets integritet
- Det er en handling, som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til at give samtykke til
- Det seksuelle overgreb er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser, eller et udtryk for børn og unge, der udsætter andre børn og unge for seksuelt grænseoverskridende adfærd
- Det er en handling, som overskrider samfundets lovgivning og den almindelige moral

Strafferetlige bestemmelser

Denne forholdsvis brede definition fra SISO kan suppleres med bestemmelserne fra den danske straffelov. Ifølge straffeloven er det strafbart at have et seksuelt forhold til personer under 15 år. Den strafferetlige definition af seksuelle overgreb findes i straffelovens kapitel 23 og 24, som omhandler forbrydelser mod kønssædeligheden.

GROOMING – definition

Begrebet grooming anvendes om den proces, hvor krænkeren bearbejder, overtaler, forfører og manipulerer et barn eller en ung til at medvirke i seksuelle aktiviteter.

Der er tale om en proces, hvor krænkeren gradvist opbygger en relation. Grooming kan også foregå online.

En relation, som senere gør det muligt at udsætte barnet for et seksuelt overgreb. Den manipulation og gradvise nedbrydning af barnets grænser, der finder sted, kan være en langvarig og skjult proces. Det er vigtigt, at fagpersoner har viden om og kan identificere denne proces i arbejdet med at opspore og forhindre seksuelle overgreb.

SEXTORTION – definition

Sextortion er sammensat af "sex" og det engelske ord for afpresning "extortion" og betegner trusler mod et barn om offentliggørelse af billeder eller videoer, hvis barnet ikke adlyder, til måske i sidste ende at mødes for at begå et seksuelt overgreb mod barnet. Sextortion kan også dække over trusler om at offentliggøre billeder eller videoer, hvis barnet ikke betaler.

Forebyggelse af seksuelle overgreb og vold

Et systematisk forebyggende arbejde skal hindre vold og seksuelle overgreb. Forebyggelsen sigter også imod, at børn og unge, der er udsat, opspores så tidligt som muligt. De børn og unge, der har været udsat for vold eller seksuelle overgreb, skal tilbydes en kvalificeret indsats, så følgerne af overgrebene mindskes.

Forebyggelsen af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge kan fokusere på den primære og den sekundære forebyggelse.

Den *primære* forebyggelse omhandler de aktiviteter, der kan igangsættes med henblik på at hindre, at børn og unge udsættes for overgreb. Det kan du læse om i det følgende.

Den *sekundære* forebyggelse har til formål at opspore de børn og unge, der udsættes for eller er i risiko for at udsættes for vold og seksuelle overgreb. Den sekundære forebyggelse har du allerede læst om i afsnittet "Tidlig opsporing. Mulige tegn og reaktioner".

Primær forebyggelse

Forebyggelse af seksuelle overgreb udfordrer fagpersonernes viden, de organisatoriske rammer samt de personlige forudsætninger og barrierer. Det fordrer en stadig opmærksomhed i dagligdagen og i forbindelse med kompetenceudvikling, så den faglige viden på området er opdateret.

I den primære forebyggelse af overgreb mod børn og unge kan der arbejdes med forebyggelse på tre forskellige områder, der i praksis spiller tæt sammen.

- det organisatoriske område
- det faglige område
- det personlige område

Forebyggelse på det organisatoriske område

En række organisatoriske forhold danner rammen om det pædagogiske arbejde og det hverdagsliv, som udspiller sig på kommunens institutioner og skoler. De organisatoriske rammer understøtter de pædagogiske metoder og bidrager til, at børnene og de unge får ro til at udvikle sig. Det handler også om de HR-processer, som skal følges i en ansættelsesproces, blandt andet med indhentning af forskellige attester.

Når I arbejder med forebyggelse på det organisatoriske område, er det derfor en god ide at se på hvilke værdier og normer, der former hverdagen på institutionen eller skolen. Jeres værdier og normer bør afspejles i et sæt politikker, regler og procedurer og tilsammen udgøre jeres organisatoriske forebyggelse. Her udgør forældreinddragelsen i jeres bestyrelse et væsentligt aspekt. Et eksempel er folkeskolernes antimobbe-strategier, der sætter fokus på elevtrivsel.

Værdier, normer, politikker, regler og procedurer bliver til og udfordres løbende gennem dialog. De bør derfor basere sig på og afspejle grundige fælles drøftelser blandt medarbejdere om, hvordan man skaber trygge miljøer, der understøtter, at børn og unge ikke udsættes for vold og seksuelle overgreb.

Forebyggelse på det faglige område

At arbejde med forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge på det faglige område handler i høj grad om, at man som leder og medarbejder besidder en faglig viden om:

- Tegn og reaktioner hos børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb.
- Børns seksualitet og grænsedragningen mellem legitim seksuel adfærd og bekymrende seksuel adfærd.
- Forståelsen og tolkningen af børn og unges tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb
- Mulige skadevirkninger for børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb.
- Grooming og den forførelses- og manipulationsproces, der ofte går forud for, at et overgreb finder sted.
- Det kommunale beredskab og kendskab til de forskellige handleveje i sager med overgreb mod børn og unge.
- At tale med børn generelt og specifikt i relation til temaerne vold og seksuelle overgreb.
- At kunne handle på trods af, at man er i tvivl og på trods af, at man ikke har sikkerhed for, hvad der er sket, og om barnet har været udsat for overgreb.

Udover faglig viden er det også vigtigt, at der er en åbenhed og dialog på arbejdspladserne i forhold til at italesætte en bekymring eller mistanke om, at et barn udsættes for overgreb. Det er også vigtigt, at man som leder og medarbejder er i stand til at gå i dialog med børnene og forældrene.

Forebyggelse på det personlige område

Fagpersoner kan blive påvirkede følelsesmæssigt, når de møder børn og unge, der har været udsat for omsorgssvigt og ikke mindst vold og seksuelle overgreb i deres opvækst. Fagpersonens personlige erfaringer, holdninger, normer og barrierer i forhold til temaerne vold og seksuelle overgreb bliver aktiveret, hvis et barn har været udsat for vold eller et barn har en seksualiseret adfærd eller udviser andre tegn og reaktioner på, at det har været udsat for vold og seksuelle overgreb. I disse situationer kan medarbejderen opleve at få sine personlige grænser og blufærdighed overskredet, lige som det kan opleves svært at rumme, hvis børn og unge fortæller om vold og seksuelle overgreb.

Kendskab til egne personlige grænser og barrierer er afgørende for en professionel og fagligt kvalificeret indsats og støtte til børnene. En vigtig del af den forebyggende indsats er derfor, at man som fagperson er i stand til at registrere og rumme de personlige følelser og reaktioner, der opstår.

Signaler og tegn på seksuelle overgreb

Som voksne har vi ansvaret for at beskytte børn og unge. Vi skal så tidligt som muligt blive opmærksomme på og reagere, hvis børn og unge udsættes for vold eller seksuelle overgreb. Nedenstående oversigt beskriver en række forskellige mulige tegn og reaktioner på seksuelle overgreb og vold. Der skelnes mellem fysiske, psykiske og sociale / adfærdsmæssige tegn og reaktioner. Der sondres ligeledes mellem de tegn og reaktioner henholdsvis småbørn, mellemstore børn og teenagere særligt kan udvise.

Mulige tegn og reaktioner på seksuelle overgreb

Fysiske tegn:

- Rødmen, irritation, smerter og/eller kløe og udslæt omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Vaginal blødning, blødning fra kønsorganer og endetarmsåbning
- Blærebetændelse, skedekatar
- Blod i underbukserne
- Vanskeligheder ved at gå eller sidde
- Mave- og fordøjelsesvanskeligheder
- Klage over utilpashed
- Stoppe ting/objekter op i skede- og endetarmsåbning
- Ufrivillig vandladning, encoprese
- Revner i mundvige, sår i munden
- Pådragelse af seksuelt overførte sygdomme

Synkebesvær, ubehag ift. bestemte fødevarer

- Usædvanlig kropslugt (sæd)
- Følger ikke normal værkskurve

Mellemstore børn og teenagere kan herudover udvise:

- Psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hovedpine, mavepine m.m.
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne
- Tidlig seksuel aktivitet
- Tidlig graviditet/abort
- Forsøg på at tilbageholde/skjule fysisk udvikling

Psykiske tegn

- Humørsvingninger
- Tristhed
- Angst
- Uforklarlig gråd, skrigiture
- Mareridt, bange for at falde i søvn
- Udvide ligegyldighed/robotlignende adfærd
- Ensomhedsfølelse/isolation
- Reagerer ikke på opfordring på kontakt, trækker sig ind i sig selv/i en skal
- Mistillid til voksne
- Utryk tilknytning
- Dissociation
- Ukritisk i kontakten til andre

Mellemstore børn og teenagere kan herudover udvise:

- Lav selvfølelse
- Magtesløshed
- Apati
- Skyldfølelse
- Skamfølelse
- Begyndende depression
- Indadvendthed
- Mistillid til andre
- Manglende identitetsfølelse
- Forvirring omkring kønsidentitet
- Forøget skyld- og skamfølelse

Sociale og adfærdsmæssige tegn

- Ændring i adfærd
- Seksualiseret adfærd
- Overdreven/tvangspræget onani
- Usædvanlig interesse i og viden om seksualitet udover alders- og ud- viklingsmæssigt niveau
- Koncentrationsvanskeligheder
- Leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres
- Regredierende adfærd, babysprog
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, sparke, slå og bide
- Hyperaktivitet
- Frustration og vrede
- Frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- Umotiveret gråd
- Tavshed
- Påføring af selvforskyldt smerte, banke hovedet ind i ting, trække i hår, skære i sin krop

Mellemstore børn og teenagere kan herudover udvise:

- Indlæringsvanskeligheder, manglende koncentration
- Udvide voksen seksuel adfærd, gå forførende, flirtende
- Påfaldende påklædning
- Manglende blufærdighed eller overdreven blufærdighed
- Fra begyndende selvdestruktiv eller selvskadende adfærd til egentlig selvskadende adfærd, cutting, selvmordstanker og -forsøg
- Tab af kompetencer
- Begyndende udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå seksuelle overgreb eller afsløring heraf
- Spiseforstyrrelser
- Alkohol og stofmisbrug
- Udvide pseudomodenhed
- Hemmelighedsfuld, skamfuld

Mulige tegn og reaktioner på vold

Fysiske tegn:

- Mærker efter slag
- Brandmærker
- Sår på kroppen
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Brud på arme og ben, kraveben eller andre knoglebrud
- Symptomer på "shaken baby syndrome"
- Hyppige skadestuebesøg
- Psykosomatiske klager
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Søvnvanskeligheder

Psykiske tegn

- Tristhed
- Indadvendthed, ensomhedsfølelse, føler sig anderledes
- Isolation
- Utryk tilknytning
- Mistillid til voksne
- Dissociation
- Lav selvfølelse
- Hjælpeløshed, magtesløshed
- Skyldfølelse, skamfølelse
- Begyndende depression
- Manglende identitetsfølelse
- Svært ved at løsrive sig fra forældre/løsrive sig for hurtigt
- Posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD)

Sociale og adfærdsmæssige tegn:

- Koncentrationsvanskeligheder ift. leg og samvær med andre
- Leg med f.eks. dukker, hvor vold illustreres
- Vanskeligheder med impuls kontrol
- Indlæringsvanskeligheder
- Tab af kompetence
- Udadreagerende, aggressiv adfærd
- Følelse af frustration og vrede
- Hyperaktivitet, hypersensitivitet
- Angst
- Selvdestruktiv og selvskadende adfærd
- Udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå vold eller afsløring heraf
- Overtilpassethed
- Vanskeligheder med at regulere følelser

Tjek Social- og Boligstyrelsen for yderligere information om tegn og reaktioner på seksuelle overgreb og vold mod børn og unge.

www.sbst.dk/boern/overgreb

www.sbst.dk/boern/overgreb/vidensportalen

Mistanke/viden i forhold til forældre/væрге

Hvad gør du som *medarbejder*?

- Tal ikke med forældre/stedforældre om mistanken
- Drøft og afklar eventuel din mistanke med en kollega, der også kender barnet
- Orienter din leder om mistanken, eller nærmeste ledige leder. Vent ikke på, at din egen leder kommer tilbage
- Skriv de observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken ned. Undgå at tolke på beskrivelserne
- Hvis en pårørende eller andre rejser mistanken, så skriv vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke ned, gerne med de brugte udsagn. Undgå at tolke på beskrivelserne
- Vis omsorg for barnet/den unge og lyt til ham/hende, men spørg ikke ind til detaljer om det mulige overgreb
- Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Hvad gør du som *leder*?

- Tal ikke med forældre eller stedforældre om mistanken
- Som leder er du ansvarlig for at håndtere mistanken og for straks at underrette Familieafdelingen. Læs mere i afsnittet 'hvem kan jeg kontakte'
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette kommunen
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte den fremskudte socialrådgiver eller Akutteamet og få vejledning om, hvorvidt du skal underrette. Læs mere i afsnittet 'hvem kan jeg kontakte'
- Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning. Hvis det ikke er tilfældet, så orienter medarbejderen om, at vedkommende fortsat vil kunne bruge sin personlige underretningspligt
- Støt din medarbejder i at kunne rumme sagen i tiden, hvor Familieafdelingen arbejder med underretningen
- Fasthold en normal hverdag for barnet eller den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg.
-

Mistanke/viden i forhold til anden voksen i barnets netværk

(ej forældre/væрге/ansat)

Hvad gør du som *medarbejder*?

- Drøft og afklar eventuel din mistanke med en kollega, der også kender barnet
- Orienter din leder om mistanken
- Skriv de tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken ned. Undgå at tolke på beskrivelserne
- Hvis en pårørende eller andre rejser mistanken, så skriv vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke ned, gerne med de brugte udsagn. Undgå at tolke på beskrivelserne.
- Vis omsorg for barnet/den unge og lyt til ham/hende, men gå ikke i detaljer om det mulige overgreb.
- Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.

Mistanke/viden i forhold til anden voksen i barnets netværk

Hvad gør du som *leder*?

- Som leder er du ansvarlig for at håndtere mistanken og for straks at underrette. Læs mere i afsnittet 'hvem kan jeg kontakte'
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte den fremskudte socialrådgiver eller Akutteamet for vejledning om, hvorvidt du skal underrette
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette kommunen
- Du skal orientere forældrene, før du sender en underretning
- Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning. Hvis ikke, så orienter om muligheden for, at han/hun kan bruge sin personlige underretningspligt
- Støt din medarbejder i at kunne rumme sagen i tiden, hvor Familieafdelingen arbejder med underretningen
- Fasthold en normal hverdag for barnet eller den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg.

Mistanke/viden i forhold til en ansat

Der er udarbejdet en særlig vejledning om, hvordan vi handler ved mistanke og viden om vold og seksuelle overgreb, hvor mistanken er rettet mod en ansat, hvad enten denne er medarbejder eller leder. Vejledningen findes som bilag til denne beredskabsplan, april 2022.

Kommunen agerer i sådanne sager ud fra to roller – *som* ansvarlig myndighed overfor det barn, der kan være blevet krænket og *som* arbejdsgiver for den mistænkte medarbejder, som pr. definition er uskyldig, indtil andet er bevist. Dette dobbelte hensyn skal varetages rettidigt, velovervejet og koordineret med de parter, som den konkrete hændelse kalder på.

Handlevejledningen har til formål at sikre, at alle arbejder forebyggende med at forhindre overgreb på børn og unge i kommunens institutioner, skoler og klubber og kender deres rolle og ansvar i håndteringen af sager, hvor der opstår bekymring for, mistanke eller viden om *en ansats* seksuelle overgreb på børn og unge. Vejledningen har også som mål, at kommunen følger op på episoder med mistanke eller viden om vold og seksuelle overgreb begået af en ansat – både i forhold til den konkrete episode og for at forebygge nye hændelser.

Vejledningens fire afsnit er disse, som du kan finde uddybet i bilaget

- Forebyggelse
- Bekymring – mistanke - konkret viden
- Hvad gør kommunen vedr. den konkrete bekymring, mistanke eller viden?4
- Efter – opfølgning og fremtiden

Mistanke/viden i forhold til andet barn under 15 år

Hvad gør du som *medarbejder*?

- Overrasker du børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad de laver/leger, og hvor de eventuelt har set eller kender denne leg fra? Lyt til børnene og undgå at afhøre dem
- Drøft og afklar eventuelt din viden og mistanke med en kollega, som også kender barnet eller børnene
- Orienter din leder om mistanken
- Skriv de tegn, reaktioner eller hændelser, der ligger til grund for din viden eller mistanke ned – undlad tolkninger. Brug gerne børnenes udsagn i formidlingen
- Hvis du har fået din viden eller mistanke af en pårørende eller andre, skriv da vedkommendes beskrivelse så konkret som muligt ned og undlad at tolke på oplysningerne.
- Tal ikke om din mistanke med nogen, der ikke er involveret i sagen.

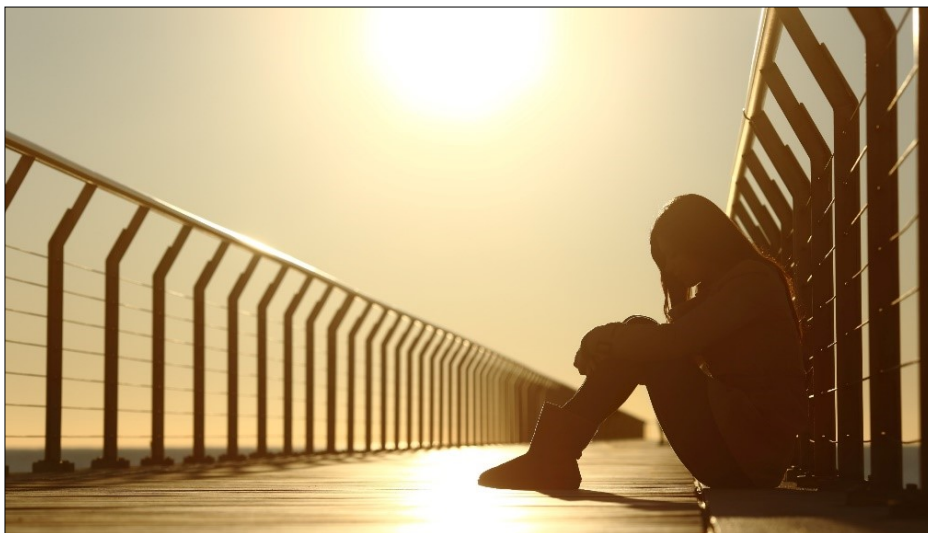
Hvad gør du som *leder*?

- Vurder medarbejderens oplysninger, herunder om karakteren af oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation. Det kan være svært at afgøre, om det er en situation, der kræver underretning. Hvis du er det mindste i tvivl, kan du kontakte den fremskudte socialrådgiver eller Akutteamet eller for at få hjælp til at vurdere oplysningerne. Læs mere i afsnittet 'hvem kan jeg kontakte'
- Ved leg og aktiviteter, der vækker bekymring om et seksuelt overgreb eller vold, skal du altid underrette kommunen, både i forhold til det barn, der er blevet udsat for overgreb af et andet barn og i forhold til det barn, der har udsat et andet barn for overgreb. Som leder er du ansvarlig for at håndtere mistanken, herunder for at underrette
- Hvis det er afklaret, at det drejer sig om en voldelig eller seksuel handling, skal du i samarbejde med Akutteamet afklare, hvornår begge børns forældre indkaldes og/eller orienteres om hændelsen. Det skal gerne ske allerede samme dag
- Ved samtalen med forældrene skal du orientere om, at du skal sende en underretning til Familieafdelingen på hvert af børnene, så de kan få den relevante hjælp og støtte
- Hvis der i forløbet opstår mistanke om, at et af børnene har været udsat for vold eller seksuelt overgreb fra forældre/værge, skal Familieafdelingen have en særskilt underretning, uden at forældrene orienteres. Herefter anvendes proceduren vedrørende viden eller mistanke rettet mod forældre/værge
- Støt din medarbejder i at kunne rumme sagen i tiden, hvor Familieafdelingen arbejder med underretningen
- Fasthold en normal hverdag for barnet eller den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg.

Ankestyrelsen

Hvis du har foretaget en underretning til kommunen, men ikke mener, at kommunen gør nok, har du mulighed for at underrette Ankestyrelsen. Ankestyrelsen skal sikre barnets retssikkerhed og undersøge, om kommunens indsats er tilstrækkelig.

Læs mere på: www.ast.dk

Hvem kan jeg kontakte?

I bekymringsager for råd og vejledning

Familieafdelingen: 23 48 17 99

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR): 23 81 88 97

Sundhedsplejen: 51 35 26 01

Du kan henvende dig til den fremskudte socialrådgiver på skolen eller dagtilbuddet. Du finder kontaktoplysninger på skolens intranet eller på opslagstavlen hos jer.

Ellers kan du kontakte Akutteamet på telefonnummer 30 45 75 63.

Mandag - onsdag kl. 10.00 – 14.30, torsdag kl. 10.00 – 17.00 og fredag kl. 10.00 – 14.00.

I underretningssager

Kontakt Familieafdelingen, eller send en skriftlig underretning. Benyt allerhelst det skema, du finder på intranettet. Så får vi de nødvendige oplysninger, hvilket forenkler den videre proces. Gør opmærksom på, at der er tale om en underretning. Send mailen til: fdc@htk.dk

I akutte situationer

Du skal straks kontakte Familieafdelingen på telefon 30 45 75 63. Familieafdelingen, hvad der videre skal ske – også selvom forældrene ikke mener, at det er nødvendigt.

Hvis den akutte situation opstår udenfor Familieafdelingens åbningstid, skal du straks kontakte Københavns Vestegns Politi på telefon: 43 86 14 48. Politiet vil så bede kommunens døgnvagt om at kontakte dig.

Pressehåndtering

Den entydige regel, hvis der er sandsynlighed for presseomtale i forbindelse med en sag om overgreb, er omgående at kontakte din chef.

Hvis du får en henvendelse fra pressen, skal du **ikke** udtale dig. Du skal i stedet henvise til direktøren eller til centerchefen på området.

Hvis pressen har henvendt sig direkte til dig, skal du notere mediet, journalistens navn og telefonnummer, hvad det handler om, samt den ofte korte tidsfrist. Oplys om tavshedspligten i konkrete personsager, og giv tilsagn om, at kommunen vender tilbage inden for den aftalte frist.

Der må ikke være tvivl om, hvem der udtaler sig.

Implementering

Høje-Taastrup Kommune har løbende fokus på udvikling og vedligeholdelse af kompetencerne hos de ansatte, der er i kontakt med børn og unge i deres daglige virke i almenområdet eller som understøttende fagpersoner. Det samme gælder de medarbejdere, der primært møder familierne, når der er bekymring for et barn eller en ung.

Byrådet har gennem de seneste 10 år haft forebyggelse højt på den politiske dagsorden, hvilket blandt andet ses i kommunens ambitiøse sammenhængende børne- og ungepolitik og i konkrete politiske tiltag og prioriteringer.

Børne- og Ungerådgivningscentrets strategiske ledergruppe følger med i udviklingen i modtagne underretninger. Fra politisk hold er der også interesse, idet Byrådet siden 2012 har fået halvårlige redegørelser. Redegørelserne findes på kommunens hjemmeside.

Bilag: Handlevejledning

Bilaget 'Handlevejledning. Sådan handler vi ved mistanke og viden om vold og seksuelle overgreb, hvor mistanken er rettet mod en ansat' er tilgængeligt som et særskilt dokument, der kan hentes på både kommunens hjemmeside og intranet.

Familie- og Dagtilbudscentret
Rådhusstræde 1
2630 Taastrup

Telefon 43 59 10 00
E-mail: Fdc@htk.dk

www.htk.dk
www.htk.dk/overgreb
www.htk.dk/mistrivsel

Høje-Taastrup Kommunes beredskab for sager med vold og seksuelle overgreb mod børn og unge. Handleguide for mistanke om børn i mistrivsel

Version af april 2022 – ajourført januar 2024
Acadre-dokumentnummer 16756-24

**Høje-Taastrup
Kommune**